

برنامه ریزی راهبردی توسعه گردشگری شهر بجنورد با رویکرد احیاء مجموعه تاریخی مفخم بر اساس تحلیل SOWT

سعید یداللهی^{۱*}، نرجس خرسند^۲، علی پویان^۳، مهدی علی‌نیا^۴

- ۱- دانشجوی مهندسی شهرسازی مؤسسه آموزش عالی اشراق بجنورد؛ Saeid.yadolahi@gmail.com
۲- کارشناس ارشد برنامه ریزی شهری و منطقه ای و مدرس مؤسسه آموزش عالی اشراق؛ Narjeskhorsand@gmail.com
۳- دانشجوی مهندسی شهرسازی مؤسسه آموزش عالی اشراق بجنورد؛ Alipouyan70@yahoo.com
۴- دانشجوی مهندسی شهرسازی مؤسسه آموزش عالی اشراق بجنورد؛ Mehdi.alinia.urbanism@yahoo.com

چکیده

شهر بجنورد با وجود پتانسیل‌های طبیعی و تاریخی موجود و همچنین قرارگیری در محور مواصلاتی غرب و مرکز کشور به مشهد مقدس - که هر ساله تعداد زیادی از مسافری و زائرین مشهد مقدس از این شهر گذر می‌کنند - تاکنون نتوانسته به جایگاه واقعی خود در عرصه جذب گردشگر دست یابد. در پژوهش حاضر به روش توصیفی-تحلیلی و با هدف احیاء مجموعه تاریخی-فرهنگی مفخم در جهت جذب گردشگر ابتدا اطلاعات مورد نیاز به روش‌های کتابخانه‌ای، اسنادی و مطالعات میدانی از قبیل مصاحبه و توزیع پرسشنامه جمع‌آوری شد، سپس با پیگیری فرآیند برنامه‌ریزی راهبردی، ضمن شناخت تحلیلی وضع موجود مجموعه مفخم و به تبع آن پی‌جویی توانمندی‌ها و کارکردهای گردشگری آن، به منظور توسعه این کارکردها، اقدام به ارائه راهبردهای کاربردی جهت توسعه گردشگری شده است. بر این اساس فهرستی از نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدها شناسایی شد که برای وزنی به تک تک عوامل تأثیرگذار از روش دلفی استفاده شده است. نتایج نشان دهنده آن است که راهبردهای قابل قبول در برنامه ریزی گردشگری شهر بجنورد، در اولویت اول راهبردهای محافظه-کارانه است و راهبردهای تهاجمی در اولویت دوم برنامه‌ریزی قرار می‌گیرد. بدین منظور نخست راهبردهای اولیه WO و سپس راهبردهای SO در ماتریس SWOT در اولویت انتخاب قرار گرفتند. در راهبردهای محافظه کارانه WO، راهبردهای تأمین تسهیلات و امکانات اقامتی با بهره‌گیری از بودجه تخصصی و معرفی و شناساندن مجموعه مفخم به عموم مردم ایران و کشورهای همسایه با بهره‌گیری از سمینارها، بروشورها، مستندها و سریال‌های تلویزیونی به ترتیب با امتیازهای ۷.۳۱۹ و ۷.۱۹۳ بهترین راهبردها جهت توسعه گردشگری شهر بجنورد با بهره‌گیری از احیاء مجموعه مفخم مشخص شدند.

واژه‌های کلیدی: مجموعه مفخم، توسعه گردشگری، SOWT، احیاء، برنامه-ریزی راهبردی

۱- مقدمه

۱-۱- بیان مسئله

گردشگری شهری در محدوده شهری (با اهمیت خاص اقتصادی) مشتمل بر اشکالی می‌شود که عبارتند از: گردشگری فرهنگی، گردشگری تجاری،